

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kovács Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Mikó Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen 6.120.840 forint vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2007. október 15. napján kelt 14.G.40.043/2004/90. számú ítélete ellen az alperes részéről 92. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az alperest terhelő marasztalás összegét 5.196.883 (ötmillió-egyszázkilencvenhatezer-nyolcszáznyolcvanhárom) forintra s ennek késedelmi kamataira leszállítja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 577.981 (ötszázhetvenhétezer-kilencszáznyolcvanegy) forint elsőfokú perköltséget;

kötelezi az alperest, hogy 156.600 (egyszázötvenhatezer-hatszáz) forint, a felperest 23.400 (huszonháromezer-négyszáz) forint előzetesen le nem rótt fellebbezési illetéket külön felhívásra fizessen meg az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes jogelődje és az alperes között 2003. május 27-én három vállalkozási szerződés jött létre; a 21/2003. számú vállalkozási szerződés szerint az alperes megrendelésére, a felperesi jogelőd vállalta a ... hrsz.-ú ingatlanon létrehozandó szárító és tisztítótelep építési munkái, a 22/2003. számú szerződés alapján pedig a vízellátási-kivitelezési munkák elvégzését, a 23/2003. számú szerződés szerint csarnokalapozási, padozatépítési munkák kivitelezését, szerződésenként 9.435.185.-, 3.043.028.- és 31.403.473 forint vállalkozói díjért. A szerződések feljogosították a vállalkozót részszámla benyújtására.

2003. június elején, a munkaterület átadását követően megkezdődött az építkezés. Az alperes, a vállalkozó 2003. október 21-én kelt és 2003. október 28-án esedékes 6.120.840 forint összegű részszámláját nem egyenlítette ki; a felperes jogelődje 2003. augusztus 14-ig végzett munkát az ingatlanon, s felhívta az alperest a vállalkozói díj megfizetésére, az alperes azonban a számlát visszaküldte, és 2003. szeptember 4-én elállt a vállalkozási szerződésektől. Az alperes 2003. szeptember 19-én 4.000.000 forint vállalkozói díjat kifizetett a felperesi jogelődnek.

A felperes módosított keresetében 5.969.008 forint és ennek 2003. október 29-től számított késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az alperes elállását a Ptk. 395. §-ának (1) bekezdése szerinti elállásnak tekintette azzal, hogy a felek között elszámolásnak van helye az elvégzett munkák alapján. Módosított kereseti követelését a perben beszerzett igazságügyi szakértői véleményben meghatározott összegben jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, állította, hogy a felperes nem teljesített szerződésszerűen, a teljesítése hibás volt, és az általa kifizetett 4.000.000 forint vállalkozói díj fedezi az elvégzett munkák ellenértékét; a vízvezeték-fektetési munkák hibái miatt 3.000.000 forintot kívánt beszámítani a felperes követelésével szemben a ...-nal kötött szerződés alapján elvégzett vízvezeték áthelyezési munkákra alapítottnak; kifogásként arra is hivatkozott, hogy a vállalkozási szerződésekben kikötött díj feltűnően értékaránytalan, a díj mérséklését kérte.

Az elsőfokú bíróság 90. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.969.008 forintot, ezen összeg után 2003. október 29-től 2004. december 31-ig terjedő időszakra évi 11 %-os, 2005. január 1-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 358.140 forint eljárási költséget és 300.000 forint és ÁFA összegű ügyvédi munkadíjat. Az alperes részletfizetés engedélyezése iránti kérelmét elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes jogelődje a vállalkozási szerződéseket nem teljeskörűen teljesítette, kétségtelenül megállapítható azonban, hogy a szerződések alapján munkát végzett a szerződések megszűnéséig, ezért a felek között a Ptk. 395. §-ának (2) bekezdése értelmében elszámolásnak van helye. A perben beszerzett szakvélemény alapján megállapította, hogy a felperes által elvégzett munkák bruttó értéke 9.969.008 forintot tett ki; az egyes munkáknál

megállapítható és igazolható hibás teljesítésre is figyelemmel - mivel az alperes a vállalkozói díjból 4.000.000 forintot már teljesített - az elsőfokú bíróság ezen összeg levonásával 5.696.008 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. Alaptalannak találta az alperes beszámítási kifogását, a 3.000.000 forint összegű ellenkövetelését a vízvezeték-áthelyezési munkák kapcsán, nem látta megállapíthatónak a felperes kártérítési felelősségének a fennállását, melyet azzal indokolt, hogy a szakértő szakvéleményében rögzítette; a kiviteli terv az eredeti munka elvégzésekor még nem állt rendelkezésre, az út konkrét tervei később készültek el, és a munka elvégzésekor a felek még nem ismerhették, hogy az út kivitelezése során a terepből jelentős kivágás történik a kérdéses szakaszon. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes ragaszkodott a vízvezeték-fektetési munka elvégzéséhez, de kiviteli tervet nem, csak az átnézeti helyszínrajzot adta át a felperesnek, ezen megállapítása ... tanúvallomásán alapult. ... tanúvallomásából pedig arra a következtetésre jutott, hogy a vezetékek áthelyezési munka elvégzésére az alperessel szerződést nem kötött. Az elsőfokú bíróság a beszerzett szakvélemény alapján a díj feltűnő értékaránytalanságára alapozott alperesi kifogást is megalapozatlannak ítélte, s mindezek alapján az alperes beszámítási kifogását elutasította. Elutasította továbbá - szükséges igazolások hiányában - az alperes részletfizetés engedélyezése iránti kérelmét.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása iránt akként, hogy a Fővárosi Ítéltábla a vele szemben megállapított marasztalás összegét 5.969.008 forint helyett 2.969.008 forintban állapítsa meg. Álláspontja szerint a beszámítási kifogást elutasító döntés meghozatala során az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, azokból téves következtetéseket vont le. Előadta, hogy ... tanúvallomásával ellentétesen a kiviteli terveket a ... Kft. 2002. szeptemberében átadta az alperesnek, az alperes pedig a felperes jogelődjének. Ezt igazolja a fellebbezéséhez csatolt tervezői nyilatkozat, amely szerint a tervek elkészültének helyes dátuma az első fokú eljárásban csatolt nyilatkozattal ellentétben 2002. Ezt az évszámot támasztja alá az első fokú eljárásban 40/A/1. sorszám alatt csatolt, ... Polgármesteri Hivatalában a vízvezeték-áthelyezéssel kapcsolatban felvett jegyzőkönyv tartalma. Hivatkozott arra is, hogy ... igazságügyi szakértő által készített perbeli szakértői vélemény nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy a kiviteli tervek nem készültek el, így ez a megállapítás téves az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában. Kifogásolta továbbá az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, amely szerint ... a vízvezeték- áthelyezési munkák elvégzésére az alperessel nem kötött szerződést. Ezzel szemben ... tanúvallomása alapján megállapítható, hogy a felek szóbeli megállapodást kötöttek a vízvezeték 300 méteres szakaszon történő áthelyezésére, a munka ellenértékét is meghatározták, folyóméterenként mintegy 10.000 forintban, amely összesen 3.000.000 forint. ... munkája ellenértéke termőföld volt, értékét az elvégzett munkára figyelemmel határozták meg. Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában nem jelölte meg annak okát, hogy miért mellőzte az alperes által indítványozott - a vízbekötési terveket készítő - ... tanúkenti meghallgatását.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés korlátaira tekintettel bírálta felül.

A fellebbezés annyiban megalapozott, hogy az elsőfokú bíróság a keresettel szemben támasztott 3.000.000 forint összegű ellenkövetelést teljes egészében elutasította.

Az alperes az első fokú eljárás során az érdemi védekezésében beszámítási kifogást terjesztett elő. A Ptk. 296. §-a értelmében a beszámítás anyagi jogi rendelkezés, amellyel a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja.

Az alperes 2005. szeptember 13-án kelt iratában a felperes kereseti követelésével szemben 3.000.000 forint ellenkövetelést kívánt beszámítani, s e vonatkozásban előadta, hogy a felperes (jogelődje) végezte el a terményszárító kivitelezési munkái körében a vízvezeték-fektetést, mely a tervektől eltérő módon történt. A vízvezeték egy része útpályaszakasz alá került, s az áthelyezés költségei az alperest terheltek.

Az alperesnek a fenti ténybeli előadását, amely szerint a vízvezeték lefektetése a tervektől eltérő módon történt, a következő, alperes által az első fokú eljárásban csatolt okiratok alátámasztják.

... község Polgármesteri Hivatalában 2005. június 2-án felvett jegyzőkönyv tényként rögzítette, hogy ... Község Polgármesteri Hivatala a ... tulajdonát képező ... hrsz.-ú ingatlanon üzemelő szárító vízellátását biztosító vízvezeték kivitelezésére ... hrsz.-ú úton a ... Kft. ... által elkészített munkaszámú terv szerint a számú nyilatkozatában adott hozzájárulást a helyi közút nem közlekedés célú igénybevételéhez. E terv tartalmazza a tervezett út nyomvonalát és vízvezeték kivitelezésének helyét, vonalvezetését és fektetési mélységét. A helyszínt egyeztetve megállapítást nyert, hogy a vízvezeték nem terv szerint készült el, így szükségessé vált annak áthelyezése, útburkolat alól történő kihelyezése, és lesüllyesztése. A vízvezeték tulajdonosa saját költségén az áthelyezési munkákat elvégezte. A vízvezeték eredeti tervtől való eltérésének vonalvezetését és fektetési mélységét a jegyzőkönyv mellékletét képező helyszínrajz és hossz-szelvény tartalmazza (40/A/1. sorszámú irat).

... Község jegyzője 2005. július 21-én kelt nyilatkozata szerint a nem terv szerint elkészült vízvezeték útpályaszerkezet alá kerülő szakasz kiváltásának vagy áthelyezésének munkálataira saját költségén az önkormányzat kötelezte ...-t, mint az érintett vezetékszakasz tulajdonosát, az eredetileg engedélyezett tervtől eltérés miatt az áthelyezés teljes költsége kizárólag a tulajdonost terheli (46. sorszámú irat melléklete).

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy a bíróság ezeket valódinak fogadja el. Ez a szabály alkalmazandó a beszámítási kifogás elbírálásánál is.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperes a beszámítási kifogása jogalapját a perben igazolta, egyfelől a fent ismertetett iratok, másfelől ... kirendelt igazságügyi szakértő által készített szakvélemény megállapítása alapján a nyomvonal eltéréseinek a ténye bizonyított (2006. november 8-án kelt alapszakvélemény 30. oldal utolsó bekezdés).

A fentiekből következően a felperesi jogelőd hibás teljesítése (Ptk. 305. §) megállapítható, ezért téves az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy ezzel összefüggésben a felperes kártérítési felelőssége nem áll fenn.

A kivitelezőtől az építési munkát illetően a kellő szakértelem elvárható, ezért a felperes alappal nem hivatkozhat arra, hogy vízvezeték-fektetés elvégzéséhez az alperes kiviteli terv hiányában is „ragaszkodott”, mert a kivitelező köteles a megrendelőt minden olyan körülményről haladéktalanul értesíteni, amely a vállalkozás eredményességét veszélyezteti, vagy gátolja. Ha erről a megrendelőt nem tájékoztatja, ezzel a Ptk. 205. § (3), 277. § (2) és (3) és a Ptk. 392. §-ának (2) bekezdésében előírt kötelezettségét megszegi.

Az adott esetben, a perben nem nyert egyértelmű bizonyítást, hogy nem rendelkezett a kivitelező a tervekkel a munkavégzés során, és a felperes nem igazolta azt, hogy a tervek esetleges hiányáról tájékoztatta az alperest, ezért a hibás teljesítés okán az alperessel szembeni kártérítési felelőssége fennáll.

Az alperes az őt terhelő kötelezettség ellenére ...-nal kötött szóbeli megállapodás tartalmát kétséget kizáróan nem bizonyította, így nem bizonyított a felperessel szembeni ellenkövetelése állított összege, ezért a Fővárosi Ítéltábla ... igazságügyi szakértő alapszakvéleményében (30. oldal) meghatározott 772.125 forint nettó költséget fogadta el a perbeli kiváltott ivóvízvezeték-áthelyezés költségeként. Ennek megfelelően az alperes 772.125 forintot számíthat be a felperes követelésével szemben, a különbözet mértékéig a kötelezettsége fennmaradt (Ptk. 296. § (2) bekezdés), mely 577.981 forint vállalkozói díjtartozás fennállását jelenti.

Tévesen hivatkozott az alperes az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértésére. A tárgyalás berekesztése (Pp. 145. §) előtt, az elsőfokú bíróság figyelmeztetése ellenére, az alperesnek további előadnivalója nem volt, a tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott, bizonyítási indítványa nincs (90. sorszámú jegyzőkönyv), ezért megalapozatlanul sérelmezte a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát ... tanúkénti meghallgatása mellőzésének.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás összegét 5.196.883 forintra, s ennek késedelmi kamataira leszállította a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, s a felperesnek járó, elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján 87 % mértékű pernyertesség figyelembevételével határozta meg.

A felperesnek a másodfokú eljárásban perköltsége nem merült fel, ezért erről rendelkezni nem kellett. Az alperes illetékfeljegyzési joga folytán nem róta le a 180.000 forint jogorvoslati illetéket, a fellebbezése kisebb részben (13 %) vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alkalmazásával a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján határozott a jogorvoslati illeték utólagos megfizetéséről az állam javára.

Budapest, 2008. február 12.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró